

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: FRP/617/2012/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

421/2012. (XII. 19.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹2012. július 22-én előterjesztett panasza alapján indult eljárásban a 2012. december 19-én megtartott zárt ülésén hozott állásfoglalását

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a G. városi Rendőrkapitányság – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot csekély mértékben sértő intézkedésre került sor.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

1) A panaszos 2012. július 22-én elektronikus úton, a Testület panaszbejelentő formanyomtatványán küldte meg panaszát.

A panaszost 2012. július 15-én 11 óra 30 perckor az M3 autópálya G. városból B. város felé vezető sávjában, a G.-városi lehajtó után, az L. üzemanyagtöltő állomás parkolójában vonták közlekedésrendészeti intézkedés alá. A megyei rendőr-főkapitányság, Rendészeti Igazgatóság, Közlekedésrendészeti Osztály, Autópálya Alosztály [...] azonosító számot viselő G. városi munkatársa hajtotta végre a közúti gépjármű-ellenőrzést. A panaszos ezen intézkedés stílusával és szakszerűségével szemben terjesztette elő panaszát.

A panaszos gépjárművét a G. városi M3-as sztráda felhajtójától kezdve követte egy Skoda Octavia típusú rendőrautó, amely a sztrádára érve a panaszost rögtön megelőzte, majd a benne ülő rendőrök fény és karjelzéssel jelezték, hogy a panaszosnak az üzemanyagtöltő

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

parkolójában kell megállnia. A panaszos a rendőrök jelzéseit követte. A rendőrök kiszálltak a szolgálati járműből, eközben a panaszos autójához közeledve felvették a láthatósági mellényt. Ezt követően megálltak a vezetőülés melletti ajtónál, majd az intézkedést foganatosító rendőr köszönés és bemutatkozás helyett, „furcsa kézmozdulatok kíséretében” a következőket mondta: „Na mi lesz már! Tán ki kellene szállni!”. A panaszos a felszólításnak engedelmeskedett, annál is inkább, mivel az összes igazolványa a gépkocsi rakterében volt. Miközben a gépkocsi rakteréhez mentek, a rendőr közölte, hogy forgalmi engedélyre és a jogosítványra lenne szüksége – a panaszos ekkor jött rá, hogy közúti gépjármű ellenőrzés részese, ugyanis megállítása okát a rendőr egyáltalán nem közölte. A rendőrök az iratokkal a rendőrautóhoz mentek, beültek, majd a rádión elvégezték a szokásos okmány- és adatellenőrzést. Ez a folyamat nagyjából 15 percen keresztül tartott, miközben a panaszos továbbra sem kapott semmiféle tájékoztatást igazoltatásának okáról. A rendőrök sem a panaszos tehergépjárművének menetlevelét, sem a kötelező tartozékokat, sem a gépkocsi műszaki állapotát nem vizsgálták meg, illetve „vére alkoholszintjét sem mérték meg”. Az ellenőrzést követően a rendőr közölte, hogy „A forgalmi most bevonom!”, majd megkérdezte, hogy tehergépkocsiként van-e vizsgáztatva az autó, illetve érdeklődött, hogy hány személyes. Miután a panaszos mondta, hogy gépjárműve hat személyes tehergépkocsi, végre megtudta, hogy mi a gépjármű ellenőrzésének tárgya. A furgonban gyárilag nem volt válaszfal – az ellenőrzésre tulajdonképpen ennek hiánya miatt került sor. A panaszos megkérdezte a rendőrt, hogy hogyan kaphatott a gépjármű érvényes forgalmi engedélyt, ha nincs benne a válaszfal. Erre a rendőr visszakérdezett, hogy honnan tudja, és közölte, hogy véleménye szerint biztosan fizettek a vizsgabiztosnak.

A panaszos beadványában arról is beszámolt, hogy az idén 20 éves furgont 1 évvel ezelőtt vásárolta, s már az előző tulajdonosok is így használták, ők vizsgáztatták. Az autó rakterében semmilyen fűrésra, hegesztésre, csavarozásra, festésre utaló nyom nem látható. A panaszos ezt az intézkedő rendőrrel is közölte, aki a rakteret le is fényképezte. A fényképen jól kivehető, hogy mindenhol a gyári lemezeket és festést lehet látni. A panaszos elmondta, hogy ez az első tehergépkocsija, és neki 2012. novemberében kellett volna vizsgáztatnia az autót, így számára nem volt világos, hogy válaszfal kellene. A gépjármű tulajdonosa egyébként a panaszos felesége, a járművet pedig öko-játszóház felszereléseinek szállításához, illetve egy kerékpárkölcsonzó kerékpárjainak időnkéntiállításához használják. Másoknak térítés ellenében sem szállítanak, mivel a vállalkozás nem fuvarozást végez. Az intézkedés pillanatában csak két üres doboz, egy hátizsák, két összecsukható láda és tábori hordágy, valamint egy fogason lógó ing volt a rakterben. Súlyos, elszabadulás veszélyével járó rögzítetlen rakományt nem szállítottak, ilyet a rendőrök sem találhattak, tehát a panaszos szerint az 5/1990. KöHÉM rendelet 14. § (10) bekezdés a) és b) pontja alapján nem volt indokolt a forgalmi bevonása. A panaszos sajnos az eset óta sem tudja, kell-e válaszfal gépjárművébe, mivel nem talált olyan jogszabályt, amely erről rendelkezne, ráadásul az intézkedő rendőr sem világosította fel a vonatkozó szabályozásról. A panaszosnak mindösszesen annyiról van tudomása, hogy az SZJA és az ÁFA törvény másképpen rendelkezik a kérdéssel.

A panaszos beszámolt róla, hogy az intézkedő rendőr hölgy mindvégig minősíthetetlen stílusban, egészen úgy beszélt vele, mint egy feltételezett bűnözővel. Felesége az intézkedés hangnemét nem bírta szó nélkül, és udvarias hangon rákérdezett az intézkedés stílusának okára. Kérdésére a rendőr megkérdezte, hogy „Miért asszonyom? Talán kiabáltam Önnel? Nahát akkor miről beszélünk?”. Ekkor a panaszos 11 éves lánya már sírt, felesége pedig arrébb ment, hogy ne a rendőr előtt kelljen megtörölnie a szemét. Ezután a panaszos felesége megkérte a rendőrt, hogy legyen kedves megmondani a nevét és/vagy az azonosító számát.

Erre a rendőrnő közölte, hogy „Jó, majd a végén.”, és hozzátette, hogy csak az egyiket adja meg, mert nem köteles mindkettőt közölni. Hosszú percek után, az intézkedés végén a rendőrségi azonosítóját végül megadta. A panaszos kérdésére a rendőr az intézkedéssel kapcsolatban elmondta, hogy a forgalmi 3 napon belül megküldik a lakcím szerinti okmányirodának, és az ottani ügyintézőn, illetve a panaszos előéletén múlik, hogy milyen költségvonzatai lesznek az intézkedésnek. A rendőr azt is közölte a panaszossal, hogy az autóval csak a lakcímére, vagy a telephelyére mehetnek. A panaszos jelezte, hogy inkább anyósához szeretne visszajutni G. városba, mivel a lakáskulcs, ami nélkül nem tudnak bemenni Z. községi lakásukba, szintén G. városban van. Erre a rendőr megszokott arrogáns és érzéketlen stílusában közölte, hogy „Az már az Önök személyes problémája.”. Erre a panaszos visszakérdezett, hogy mi történik, ha a rendőr megállítja, és elvett forgalmival nem lakcíme, hanem G. város felé halad, mire a rendőr tájékoztatta, hogy akkor feljelentés megtételére számíthat. A panaszos ismét visszakérdezett, hogy miként menjenek be kulcs nélkül a lakásba, mire a rendőr többször, tagoltan, a panaszos szerint „mintha szellemi fogyatékos lett volna”, elismételte, hogy a kiállított papírral csak a lakcím vagy a telephely között lehet közlekedni, és csak az intézkedés napján, és azt is hozzátette, hogy őt a panaszos és családja egyéni problémája nem érdekli. A panaszos két papírt írt alá – az egyik dokumentum a forgalmi engedély helyszíni elvételéről szóló elismervény volt, a másik irat tartalmával viszont a panaszos nincs tisztában, mivel elolvasására a rendőr nem adott lehetőséget.

Az intézkedést követően a panaszos és a rendőrök elköszöntek egymástól. A rendőrök a benzinkúton vettek egy kávét, és amíg azt fogyasztották, a panaszos odament hozzájuk és megkérdezte, hogy beszólnak-e G. városi kollégáiknak, ha meglátják a furgont a sztráda G. város felé haladó sávjában. A rendőr a szokott tájékoztatást megismételte, és hozzátette, hogy egyébként nem tud kapcsolatot teremteni kollégáival.

A panaszos az intézkedés egészét tekintve leginkább emberi méltósághoz való joga tiszteletben tartásának elmaradását és a korrekt tájékoztatás mellőzését kifogásolja, amely a kulturált hangnemmel egyetemben minden állampolgárt megillet – akár követett el szabálysértést, akár nem. A panaszos véleménye szerint az intézkedés tisztességes eljáráshoz, emberi méltósághoz, és bizonyos mértékig személyes szabadsághoz való jogát is sértette. A panaszos szerint a rendőri intézkedés a megalázó bánásmód alkotmányos tilalmát is sértette. A panaszos szerint az intézkedés 12 és 11 éves gyermekeiben, akik szem- és fültanúi voltak az eseményeknek, egészen biztosan nem ébresztett bizalmat a rendőrség irányába. A panaszos megjegyezte, hogy 26 éve vezet baleset/ szabálysértési eljárás / büntetőpont nélkül, és ebben az esetben sem közlekedési szabályt sértett meg. A panaszos beadványa végén panasz eljárás lefolytatását kérte a Testülettől.

2) 2012. július 23-án postára adott levelében a panaszos aláírt panaszbeadványát is eljuttatta a Testület részére. Beadványához a panaszos egy – feltehetően a tulajdonát képező furgonról készített – fényképet is csatolt, amelyen a jármű azonban csak kívülről látható. A panaszos mellékelte a forgalmi engedély helyszíni elvételéről szóló elismervényt. Az elismervényen olvasható tájékoztatás szerint az átvételi elismervény nem jogosít járművezetésre. Azzal a járművel, amelynek a részvétele közvetlen veszéllyel nem jár, a közúti forgalomban lakóhelyig vagy a telephelyig lehet közlekedni. A helyszínen elvett forgalmi engedélyt a hatóság három munkanapon belül megküldi az üzembentartó lakóhelye, székhelye – magyarországi lakcímmel nem rendelkező esetében az elkövetés helye – szerint illetékes közlekedési igazgatási hatóságnak.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbiak állapíthatók meg.

1) Az intézkedést foganatosító r. főörzsőrmester 2012. augusztus 17-én tett jelentésében az alábbiakról számolt be. A r. főörzsőrmester 2012. július 15-én egy pr. r. őrmesterrel látott el szolgálatot az M3-as autópálya G. városi illetékességi területén, reggel 07 óra 00 perctől 19 óra 00 percig.

A szolgálat teljesítése során a délelőtti órákban az autópálya B. város felé vezető oldalán haladtak a szolgálati gépkocsival, amikor a r. főörzsőrmester észlelte, hogy az előtte haladó tehergépkocsiból hiányzik az utasteret és a rakteret elválasztó hátfal. Miután a szolgálati gépjárművel a tehergépkocsit szabályszerűen megelőzték, a járművet az L. üzemanyagtöltő állomás parkolójába irányították gépjármű-ellenőrzés céljából.

A r. főörzsőrmester az intézkedés elején a napszaknak megfelelően köszönt, közölte nevét és beosztási helyét, továbbá azt is, hogy gépjármű ellenőrzés céljából került sor a megállításra. Ezzel egyidejűleg elkérte a gépjármű forgalmi engedélyét, a gépkocsivezető személyazonosító igazolványát és vezetői engedélyét. Amíg a r. főörzsőrmester az okmányokat ellenőrizte és egyeztette a panaszos jelenlétében, addig kollégája a gépjármű műszaki állapotát ellenőrizte, különös tekintettel a gumiabroncsok, szélvédők és oldalüvegek sértetlenségére és a lámpaburák állapotára.

A gépjármű menetlevelét a r. főörzsőrmester valóban nem kérte el a panaszostól, mivel a menetlevél vezetése nem kötelező, amennyiben az áruszállítást a saját részére, és nem más személy számára, szolgáltatásként végzi. Az intézkedés során megállapítást nyert, hogy a panaszos tehergépkocsijával saját részére végzett áruszállítást.

A r. főörzsőrmester jelentésében egyértelműen úgy nyilatkozott, hogy a gépkocsivezető mellett utasként helyet foglaló hölgy kérésére azonnal közölte jelvényt számát. A r. főörzsőrmester cáfolta, hogy a jelvényt szám közlését megtagadta volna, vagy olyan kijelentést tett volna, hogy vagy a jelvényt számát, vagy a nevét közli.

Az intézkedés az állampolgárok elvárásának megfelelő hangnemben zajlott, ugyanúgy, mint a többi intézkedés általában. A r. főörzsőrmester jelentésében egyértelművé tette, hogy az intézkedést higgadt és türelmes módon foganatosította, a gépkocsivezető által feltett valamennyi kérdésre válaszolt. Elmondása szerint sem arrogáns, sem érzéketlen nem volt, és az intézkedés alatt nem emelte fel a hangját sem. A r. főörzsőrmester a gépkocsivezetőnek több alkalommal is türelmesen elmagyarázta, hogy a forgalmi engedély bevonását igazoló átvételi elismervénnyel a telephelyig lehet közlekedni. Erre vonatkozóan a panaszos többször is tett fel kérdéseket, de lakáskulcsot nem említett a helyszínen, és nem mondta, hogy bármilyen problémát okoz, hogy a telephelyre kell továbbindulnia. A panaszos olyan körülményt, amellyel a r. főörzsőrmester érzéketlen lehetett volna, nem közölt. Az intézkedő rendőr a panaszossal szemben végig kulturált módon viselkedett, és igyekezett kérdéseire kielégítő válaszokat adni. A r. főörzsőrmester azt is megjegyezte, hogy a panaszosnak a helyszínen nem volt problémája az intézkedés szakszerűségével és a r. főörzsőrmester hangnemével, ezt egyetlen alkalommal sem tett szóvá. Sokkal inkább hangoztatta, hogy a

forgalmi engedély elvétele miatt másnap nem tudja családját elvinni az állatkertbe. Jelentésében a r. főörzsőrmester külön is cáfolta, hogy a panaszos beadványában sérelmezett „Na, mi lesz már?”, „Tán ki kellene szállni!”, illetve „Honnan tudjam?” fordulatok elhangzottak volna.

A r. főörzsőrmester az okmányok ellenőrzése során meggyőződött róla, hogy a gépjármű tehergépkocsi, ezért megkérdezte az intézkedés alá vont személytől, hogy miért nincs felszerelve a gépkocsi válaszfalal. A panaszos közölte, hogy nem volt tudomása a válaszfal kötelező jellegéről, mivel ő így vásárolta meg a gépjárművet. Az intézkedő rendőr a panaszossal közölte, hogy ez szabálytalan, mert tehergépkocsiban kötelező a válaszfal használata, és tájékoztatta, hogy engedély nélküli átalakítás szabálysértés elkövetése miatt a gépjármű forgalmi engedélyét a helyszínen bevonja, szabálysértési feljelentését pedig megteszi. A forgalmi engedély elvételének indoka tehát az volt, hogy a gépjármű a jogszabályi előírásoknak nem felelt meg, mivel a válaszfal használata biztonsági okok miatt kötelező. A válaszfal kiszerelése engedély nélküli átalakítás szabálysértésnek minősül. Az átalakítás körülményeiről a r. főörzsőrmester fényképfelvételeket készített a helyszínen, melyeket a feljelentéshez mellékel.

Az intézkedés során az intézkedés indokát illetően a panaszost kérésére több alkalommal is részletesen tájékoztatták. A forgalmi engedély bevonását követően egy átvételi elismertvényt adtak át a panaszosnak, amely őt az adott napon, a telephelyig való közlekedésre jogosította. A panaszos az átvételi elismertvényt aláírta és egy példányt átvett belőle, a r. főörzsőrmester arra azonban már nem emlékezett, hogy az igazoltató lapon az intézkedés alá vont nyilatkozatát aláírta-e a panaszos, vagy azt megtagadta. A r. főörzsőrmester úgy emlékezett, hogy a panaszos a dokumentumokat áttanulmányozhatta – erre az intézkedés alá vont személyeket az adatok egyeztetése miatt a r. főörzsőrmester egyébként is kifejezetten kérni szokta. A panaszos a helyszínen nem tett említést arról, hogy számára bármilyen problémát okozna a hazautazás, vagy a lakás kinyitása.

A r. főörzsőrmester utalt rá, a panaszos valóban megkérdezte, hogy értesíti-e a kollégákat az intézkedés után, mert ő azt gondolta, hogy miután elvették a forgalmi engedélyt, jelezni fogják munkatársaiknak, hogy a tehergépkocsi forgalmi engedély nélkül közlekedik. A r. főörzsőrmester szerint a panaszos feltételezése kifejezetten rosszindulatú volt, egyéb szempontból a kérdés nem volt értelmezhető, ezért ő erre külön nem reagált. Az intézkedés végeztével a panaszostól kollégájával együtt elköszöntek, beültek a szolgálati gépkocsiba, és elhagyták a helyszínt.

2) A csatolt szabálysértési feljelentésből kitűnt, hogy az intézkedő rendőr a panaszossal szemben a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (a továbbiakban: KRESZ) 5. § (1) bekezdés c) pontjába ütköző szabálysértés elkövetése miatt döntött feljelentés megtételéről.

A panaszost az M3 autópálya bal pályatest 24.500 méter/szelvényben, G. város közigazgatási területén belül állították meg. A panaszos az általa vezetett V. típusú tehergépjárművel közlekedett Ny. város irányából B. város felé. Az intézkedés során megállapítást nyert, hogy a panaszos úgy vett részt a közúti forgalomban, hogy az általa vezetett járműből engedély nélkül eltávolították az utas-, valamint a rakteret elválasztó biztonsági falat. A feljelentett személytől az általa elkövetett szabálysértés miatt a gépkocsi forgalmi engedélyét bevonó ellenében elvették. Ezt követően a panaszost és járművet a nyilvántartón keresztül

ellenőrizték. Körözésben sem a jármű, sem annak vezetője nem szerepelt, a panaszos járművezetéstől eltiltás hatálya alatt nem állt. A panaszossal az intézkedő rendőr közölte, hogy az általa elkövetett szabálysértés miatt ellene szabálysértési feljelentéssel él, melyet a panaszos tudomásul vett. A panaszos a szabálysértés elkövetését elismerte, és a mellékelt nyilatkozaton helybenhagyólag aláírta.

A feljelentéshez csatoltan négy darab fényképfelvétel is érkezett a Testülethez, melyek közül három a panaszos gépjárművének belső teréről készült. A fényképeken kivehető, hogy a gépjárműben valóban nincs válaszfal, és a karosszérián szerelés nyomai, eltávolított csavarok helyei, és a festés kopása látható.

III.

A Testület álláspontja szerint a rendőri fellépés érintette a panaszosnak Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) II. cikkében rögzített emberi méltósághoz való jogát, XIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tulajdonhoz való jogát, valamint XXIV. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz fűződő jogát – az alábbiak szerint.

1) A Testületnek elsődlegesen abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a sérelmezett események vizsgálatára a hatásköre kiterjed-e.

A Testület hatáskörét a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) szabályozza. Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése értelmében az, akinek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása alapvető jogát sértette – választása szerint – panasszal fordulhat az intézkedést fogyanatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el.

Az Rtv. idézett rendelkezése szerint a Testület hatáskörébe kizárólag azon rendőri intézkedések tartoznak, amelyek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel, más esetekben érdemi vizsgálatot nem folytathat. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri tevékenység általános elveinek és szabályainak érvényesülése (pl. intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség),
- a rendőri intézkedések vagy azok elmulasztása (pl. igazoltatás, ruházat- csomag- jármű- átvizsgálás, elfogás, előállítás, közlekedésrendészeti intézkedés),
- a kényszerítő eszközök törvényes alkalmazása (pl. testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás),

tekintetében van hatásköre eljárni és az adott intézkedést, cselekményt, vagy mulasztást vizsgálni abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

Az Rtv. IV. fejezetében szereplő 11. § (1) bekezdése szerint a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni. A 11. § (1) bekezdése – a fentebb kifejtettek alapján – olyan általános jellegű rendőri kötelezettséget rögzít, amelynek megsértése esetén helye van a Testület eljárásának akkor is, ha a jogsértés nem az Rtv. V. és VI. fejezetében foglalt rendelkezések alkalmazásával függ össze.

A panaszos a fent ismertetett közlekedésrendészeti intézkedést, illetőleg a rendőr ennek során tanúsított magatartását kifogásolta, amelyre a Testület hatásköre a Rtv. 92 § (1) bekezdés, illetőleg a 44. § alapján megállapítható.

Ugyanakkor a Testületnek az idézett jogszabályi előírás alapján nincs hatásköre annak megállapítására, hogy a panaszos magatartásával szabálysértést valósított-e meg, továbbá arra sem, hogy a panaszossal szemben indult szabálysértési eljárást felülbírálja.

2) A panaszos beadványában számos ponton sérelmezte a rendőrök szolgálati fellépésének módját. A panaszos szerint az intézkedő rendőr nem köszönt, és be sem mutatkozott. A beadvány arra is kitér, hogy a rendőr egyáltalán nem közölte, milyen okból állította meg a panaszost, és az igazoltatás indokáról sem nyújtott semmiféle felvilágosítást. A panaszos előadta, hogy felesége a rendőrt neve vagy azonosító száma közlésére kérte, mire a járőr közölte, hogy „Jó, majd a végén.”, és azt is hozzátette, hogy vagy csak nevét, vagy csak azonosító számát fogja közölni, mert nem köteles mindkettőt elárulni. A panaszos szerint a rendőrnő kizárólag rendőrségi azonosítóját adta meg, és azt is csak az intézkedés végén.

Az Rtv. 20. §-ának (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik. A rendőrt az intézkedés során az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye, vagy szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye igazolja. A (2) bekezdés szerint a rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az Rtv. szerinti panasz lehetőségéről.

Az intézkedést foganatosító r. főtörzsőrmester jelentésében egyértelműen állította, hogy az intézkedés megkezdésekor a napszaknak megfelelően köszönt, közölte nevét és beosztási helyét, továbbá az intézkedés indokát is a panaszos tudomására hozta. A r. főtörzsőrmester a panaszost úgy tájékoztatta, hogy gépjármű-ellenőrzés céljából állította meg. A r. főtörzsőrmester arról is beszámolt, hogy a panaszos mellett utasként helyet foglaló hölgy kérésére közölte jelvénytípusát, azt azonban kifejezetten cáfolta, hogy a jelvénytípus közlését megtagadta volna, vagy olyan kijelentést tett volna, hogy vagy csak a jelvénytípusát, vagy csak a nevét közli.

A r. főtörzsőrmester a panaszbeadványban foglalt, szolgálati fellépéssel kapcsolatos észrevételek egy részét határozottan cáfolta, ugyanakkor abban a kérdésben a rendelkezésre álló jelentés nem állt ellentétben a panaszos előadásával, hogy a rendőrnő azonosítóját az intézkedés kezdetén elmulasztotta közölni.

A Testület álláspontja szerint az Rtv. 20. §-ának (2) bekezdése egyértelműen rendelkezik: az intézkedés kezdetén a rendőrnek nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját mindenképpen közölnie kell. A tájékoztatást egyetlen esetben lehet az intézkedés végére halasztani – amennyiben az előírt információk közlése a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti. Jelentésében a rendőrnő azonban erre utaló körülményt nem tárt fel, a felek beszámolóit a panaszos együttműködő magatartását illetően egymással egyezők.

Tekintettel arra, hogy a r. főtörzsőrmester saját elmondása szerint sem közölte azonosító számát az intézkedés kezdetén, és a számot csak az intézkedés folyamatában, a

panaszos feleségének külön kérésére hozta az intézkedés alá vont személy tudomására, a Testület megállapította, hogy az intézkedés kezdetén nyújtott tájékoztatása nem felelt meg az Rtv. 20. §-ának (2) bekezdésében rögzített követelményeknek, ezáltal pedig a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogát sértette. Tekintettel arra, hogy mind a panaszos, mind a r. főtörzsőrmester egyetértett abban, hogy az azonosító szám közlése később megtörtént, a Testület a panaszos sérelmét csekély fokúnak ítélte.

3) Ezt követően a Testület az intézkedés hangnemével foglalkozott. Beadványában a panaszos előadta, hogy az intézkedő rendőr mindvégig arrogáns és érzéketlen stílusban nyilvánult meg, melynek indokára felesége rá is kérdezett. A panaszos szerint a rendőr tájékoztatását úgy közölte vele, mintha „szellemi fogyatékos lett volna”.

A rendőri intézkedés hangnemével kapcsolatban a Testület felhívja a figyelmet az Rtv. 2. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezésekre. Az Rtv. 2. § (1) bekezdésének második mondata szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. Az intézkedő rendőröktől – mint a közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjaitól – minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés. Az említett rendelkezés alapján a Testület hangsúlyozza, hogy a rendőrökre, mint a közhatalom képviselőire különös súllyal nehezedik az emberi méltóság, és az emberi jogok tiszteletben tartásának kötelezettsége, ezért minden körülmények között elvárható a tisztességes, az általa képviselt közfeladat mértékéhez méltó, a másik személy emberi méltóságát mindenkor szem előtt tartó viselkedés és hangnem.

A r. főtörzsőrmester jelentésében az intézkedés hangnemével kapcsolatban elmondta, hogy az az állampolgárok elvárásának megfelelő hangnemben zajlott, ugyanúgy, mint a többi intézkedés. A r. főtörzsőrmester saját bevallása szerint higgadtan és türelmesen viselkedett, és a panaszos által feltett valamennyi kérdésre udvarias hangnemben válaszolt. Elmondása szerint sem arrogáns, sem érzéketlen nem volt, és az intézkedés alatt nem emelte fel a hangját sem. Az intézkedés során a r. főtörzsőrmester többször is türelmesen elmagyarázta a panaszosnak, hogy a forgalmi engedély bevonását igazoló átvételi elismervénnyel a telephelyig lehet közlekedni. A r. főtörzsőrmester szerint a helyszínen a panaszos nem jelezte, hogy a hangnemmél bármiféle problémája lenne, és külön is cáfolta, hogy a panaszos beadványában sérelmezett „Na, mi lesz már?”, „Tán ki kellene szállni!”, illetve „Honnan tudjam?” fordulatok elhangzottak volna.

A panaszos hangnemmél kapcsolatos állításait a r. főtörzsőrmester jelentése teljes mértékben cáfolta, egyéb bizonyíték pedig nem állt a Testület rendelkezésére. A Testület mindezek alapján nem tudott megnyugtatóan állást foglalni abban a kérdésben, hogy a rendőr betartotta-e az Rtv. 2. §-ában rögzített előírásokat, ezért a panaszos emberi méltóságához való jogának sérelme nem volt megállapítható.

4) A Testület a panaszbeadványban foglaltak nyomán vizsgálta a szabálysértési feljelentést megelőző közlekedésrendészeti intézkedés (és az ennek keretében a forgalmi engedély elvételének) jogszerűségét és indokoltságát.

Az Rtv. 44. § (2) bekezdés b) pontja szerint a rendőr a közlekedésrendészeti feladatának ellátása során a közlekedési rendszabályok megtartását, a járműhasználat szabályszerűségét, az okmányokra és a felszerelésekre vonatkozó előírások megtartását, a jármű birtoklásának jogszerűségét, az üzemben tartó, illetőleg a használó személyazonosító adatait, a jármű

közlekedésbiztonsági állapotát és adatait a forgalomban és a telephelyen – a jogszabályban meghatározottak alapján – ellenőrizheti.

A közlekedésrendészeti intézkedés során tehát a rendőrség ellenőrizheti mind a közlekedési rendszabályok megtartását, mind pedig a jármű közlekedésbiztonsági állapotát. Ez az intézkedési jog a rendőrséget minden esetben – tehát akkor is, ha egyébként jogsértésre utaló körülményt nem tapasztal – megilleti.

A fenti jogszabályi hivatkozások alapján megállapítható, hogy a rendőrség megfelelő jogszabályi felhatalmazás birtokában járt el akkor, amikor a panaszossal szemben közlekedésrendészeti intézkedést foganatosított, az intézkedés kezdeményezése tehát a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő jogát nem sértette.

A KRESZ 3. §-ának (1) bekezdés c) pontja értelmében az, aki a közúti közlekedésben részt vesz, köteles úgy közlekedni, hogy a személy- és vagyónbiztonságot ne veszélyeztesse, másokat közlekedésükben indokolatlanul ne akadályozzon, és ne zavarjon. Az 5. § (1) bekezdés c) pontja szerint továbbá a közlekedésben olyan járművel szabad részt venni, amely a jogszabályban meghatározott műszaki és környezetvédelmi feltételeknek megfelel.

Ezt a keret-rendeletet a közúti járművek megvizsgálásáról szóló 5/1990 (IV.12.) KöHÉM rendelet (a továbbiakban: ER) tölti meg tartalommal, amelynek 2. §-a rögzíti, hogy jármű átalakításnak minősül a már forgalomba helyezett jármű olyan megváltoztatása, amely a típusbizonyítványban, az összeépítési engedélyben vagy a korábbi átalakítási engedélyben meghatározott adat, illetőleg közlekedésbiztonsági vagy környezetvédelmi jellemző módosulását eredményezi, valamint a gépkocsi alvázának (az alváz szerepét betöltő, az alvázsámot viselő szerkezeti elemének) cseréje.

Nem minősül viszont átalakításnak

a) olyan tartozéknak a járműre történő felszerelése, amelynek felszerelését a közúti járművek forgalomba helyezésének és forgalomban tartásának műszaki feltételeiről szóló 6/1990 (IV.12.) KöHÉM rendelet (a továbbiakban: MR) előírja vagy megengedi;

b) a motor azonos típusú motorra történő cseréje;

c) a járműre engedélyezett cserefelépítmény felszerelése;

d) a járműbe beépített ülőhelyek számának ideiglenes csökkentése;

e) szabványos, illetőleg járműtípushoz rendszeresített vonószerkezet felszerelése, amennyiben a jármű egyébként vontatásra alkalmas;

f) a gyártómű által rendszeresített oldalkocsinak motorkerékpárra történő felszerelése, amennyiben a motorkerékpár oldalkocsi csatlakoztatására alkalmas;

g) a külön jogszabályban meghatározott feltételek szerint a gépkocsira megkülönböztető fény- és hangjelző berendezés felszerelése, amennyiben az megfelel MR.-ben foglalt követelményeknek;

h) a jármű olyan módon vagy mértékben történő megváltoztatása, amelyre a közlekedési hatóság alkalmazási engedélyt ad, illetőleg amelyet engedély nélkül megvalósíthatónak minősít.

Az átalakítási munkálatoknál a 16. § szerint a már forgalomba helyezett gépjármű, mezőgazdasági vontató és ezek pótkocsija átalakításához szükséges előzetes engedélyt a közlekedési hatóságtól kell a jármű tulajdonosának kérnie. A kérelemhez csatolni kell az elbíráláshoz szükséges műszaki dokumentációt. Ha a nem sorozatszerűen átalakított jármű a

követelményeknek megfelelő, az átalakítással létrehozott változást a közlekedési hatóság a jármű hatósági (forgalmi) engedélyébe bevezeti.

A rendőrség közlekedésrendészeti feladataira vonatkozó Rtv. szabályokat egyrészt a közúti közlekedés rendjéről szóló 1988. évi I. törvény (a továbbiakban: Kkt.) 44. §-a, másrészt az ER. 14.§-a egészíti ki az ellenőrzés módjának meghatározásával. Ez utóbbi szerint a járművek (ideértve a külföldi hatósági jelzéssel közlekedő járműveket is) műszaki, közlekedésbiztonsági és környezetvédelmi állapotát, valamint a közúti forgalomban való részvételükhöz kapcsolódó előírások megtartását a közlekedési hatóság a közúti forgalomban közúti ellenőrzés keretében ellenőrzi.

„14. § (2) A közúti ellenőrzés során a közlekedési hatóság szemrevételezéssel és a rendelkezésére álló vizsgáló eszközökkel megvizsgálja:

a) a jármű és a jármű kötelező tartozékai közlekedésbiztonsági és környezetvédelmi (a továbbiakban együtt: műszaki) megfeleléségre (műszaki ellenőrzés),

[...]

vonatkozó – jogszabályban, továbbá a nemzetközi forgalomban közlekedő járműre nemzetközi egyezményben vagy megállapodásban foglalt - követelmények teljesítését.

(4) A közúti ellenőrzés során a közlekedési hatóság a járművet, továbbá a járműre és a jármű vezetőjére vonatkozó, valamint a jármű közúti forgalomban való részvételéhez, a tevékenység végzéséhez és a szállításhoz előírt okmányokat vizsgálja át. Ha az ellenőrzés során szabálysértés alapos gyanúja merül fel, a közlekedési hatóság az okmányokat bevonja és legkésőbb a következő munkanapon - szabálysértési eljárás kezdeményezésével - az eljárás lefolytatására jogosult hatóságnak megküldi.

(7) A közlekedési hatóság a járművet vizsgálatra rendeli, amennyiben a közúti ellenőrzés során alapos gyanú merül fel arra, hogy

a) a jármű a jogszabályban meghatározott feltételeknek nem felel meg,

b) a járművet engedély nélkül átalakították, illetőleg átalakítás után a közlekedési hatóságnál vizsgálatra nem mutatták be,

c) a jármű a környezetvédelmi előírásoknak nem felel meg.

(10) Ha az ellenőrző szerv megállapítja, hogy

a) a jármű közúti forgalomban való további részvétele közvetlen balesetveszéllyel jár, vagy

b) a járművel az előírt hatósági engedély nélkül végeznek közúti közlekedési szolgáltatást a forgalmi engedélyt érvényteleníti, a rendszám táblát az érvényesítő címke és - ha van - a plakett eltávolítja, valamint ennek tényét elektronikus úton közli Nyilvántartóval.

(11) A közlekedési hatóság a forgalmi engedély elvételéről átvételi elismervényt ad, amely a (10) bekezdés b) pontjában meghatározott esetben a lakóhelyig vagy a telephelyig történő közlekedésre jogosít. A közúti ellenőrzés során elvett forgalmi engedélyt - szabálysértési eljárás egyidejű kezdeményezésével - a közlekedési hatóság legkésőbb a következő munkanapon megküldi az illetékes közlekedési igazgatási hatóságnak.”

A panaszos szerint a furgon rakterében semmilyen fűrésza, hegesztésre, csavarozásra, festésre utaló nyom nem látható. A panaszos beadványához csatolt egy a jármű külsejéről rögzített fényképet, azonban az intézkedés időpontjában a rendőrség is készített felvételeket, melyekből a panaszos állításával ellentétben a gépjármű belső terének átalakítására lehet következtetni.

A fentieket értékelve a Testület arra a következtetésre jutott, hogy a jármű ellenőrzése során felmerült annak reális lehetősége, hogy azt engedély nélkül átalakították, ezért a forgalmi engedély elvétele jogszerű volt. A Testület megállapította, hogy az intézkedés a panaszos tulajdonhoz való jogát nem sértette.

5) A panaszos szerint a rendőr eljárása a méltányosság követelményének nem felelt meg, ugyanis hiába jelezte, hogy nincs nála a lakáskulcs, amivel be tudna menni otthonába, a rendőr csak azt ismételte, hogy a gépjárművel csak a lakcíméig, vagy a telephelyéig közlekedhet. A panaszos megkérdezte a rendőrtől, mi történik, ha ő mégsem a lakcíme felé indul meg gépjárművel, mire a rendőr őt arról tájékoztatta, hogy feljelentés megtételére számíthat.

Az intézkedést foganatosító r. főörzsőrmester jelentésében a panaszos előadását cáfolva kifejtette, hogy a panaszos a helyszínen egyáltalán nem említette, hogy számára problémát okoz a hazautazás, vagy a lakásba való bejutás. A rendőrnő szerint a panaszos több kérdést is feltett a kapott tájékoztatással összefüggésben, azonban a lakáskulcs hiányát nem említette, és egyáltalán nem tárt fel olyan körülményt, amellyel kapcsolatban a r. főörzsőrmester érzéketlen lehetett volna. A rendőrnő szerint a panaszos mindössze azt hangoztatta, hogy a forgalmi engedély elvétele miatt másnap nem tudja családját elvinni az állatkertbe.

A Testület ehelyütt ismételten hivatkozik az ER 14. §-ának korábban már idézett (11) bekezdésére, mely rögzíti, hogy a közlekedési hatóság által kiállított forgalmi engedély elvételéről szóló átvételi elismervény – abban az esetben, amennyiben a jármű közúti forgalomban való további részvétele nem jár közvetlen balesetveszéllyel – a lakóhelyig vagy a telephelyig történő közlekedésre jogosít.

A Testület álláspontja szerint az intézkedő rendőr a hatályos jogszabályi rendelkezésekkel összhangban álló tájékoztatást nyújtott a panaszos részére. Az ER vonatkozó rendelkezése eltérést nem engedő, kógens norma, melynek értelmében a panaszos csak és kizárólag lakóhelyéig, vagy telephelyéig közlekedhetett forgalmi engedélyének elvételét követően. A tájékoztatás jogszerűségének szempontjából a Testület álláspontja szerint nem bír különösebb jelentőséggel, hogy a panaszos említette-e a rendőrnek a lakásba való bejutással kapcsolatos nehézségeit, ugyanis ez az ER 14. §-ában foglalt rendelkezés kötelező alkalmazását semmiképpen sem érinthette volna. A panaszos részére nyújtott tájékoztatás az átvételi elismervényen is olvasható volt, amelyet a panaszos aláírásával ellátott.

A fentiek alapján a Testületben az a meggyőződés alakult ki, hogy a panaszos részére nyújtott tájékoztatás a jogszerűség követelményeinek megfelelt, ezért az a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát nem sértette.

6) A panaszos sérelmezte, hogy az általa aláírt két dokumentum közül az egyiknek nincs tisztában tartalmával, mivel annak elolvasására a rendőr nem adott lehetőséget.

A r. főörzsőrmester jelentésében arról számolt be, hogy a forgalmi engedély bevonását követően egy átvételi elismervényt adtak át a panaszosnak, amelyet a panaszos aláírt, és egy példányt át is vett belőle. A rendőrnő arra már nem emlékezett, hogy az igazoltató lapon az intézkedés alá vont személy nyilatkozatát aláírta-e a panaszos, vagy azt megtagadta, azonban abban biztos volt, hogy a panaszosnak valamennyi dokumentum áttanulmányozására meg volt a lehetősége. A r. főörzsőrmester elmondta, hogy rendszerint maga szokta kérni az intézkedés alá vont személyeket a kiállított dokumentumok áttanulmányozására, mivel ez az adatok egyeztetése miatt egyébként is célszerű.

A Testület rendelkezésére bocsátott dokumentumok között a forgalmi engedély helyszíni elvételéről szóló elismervény panaszos által aláírt példánya fellelhető volt, azonban egyéb olyan dokumentum, melyen a panaszos aláírása szerepelt volna, a Testülethez nem érkezett.

Mivel egyéb olyan bizonyíték, amely a panaszos és a r. főörzsőrmester állításai közötti ellentmondást feloldhatta volna, nem állt a Testület rendelkezésére, a Testület úgy foglalt állást, hogy az iratok megismerésének lehetőségét illetően a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme nem megállapítható.

IV.

A szabálysértés elkövetésének megítélését tekintve a Testület hatáskörének hiányát állapította meg állásfoglalásában. Az azonosító szám késedelmes közlését illetően a Testület a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető jogának csekély fokú sérelmét állapította meg. Mivel a panaszos hangnemmél kapcsolatos állításait a r. főörzsőrmester cáfolta, a Testület úgy foglalt állást, hogy a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelme nem volt megállapítható. A panaszos számára a rendőr által gépjárműve további használatával kapcsolatban nyújtott tájékoztatása megfelelő volt, ezért a Testület megállapította, hogy az a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát nem sértette. A Testület szerint rendőrség megfelelő jogszabályi felhatalmazás birtokában járt el akkor, amikor a panaszossal szemben közlekedésrendészeti intézkedést fogantatosított, az intézkedés kezdeményezése tehát a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő jogát nem sértette, a forgalmi engedély bevonása következtében pedig a panaszos tulajdonhoz való jogát nem érte sérelem. Az iratok megismerésének lehetőségével kapcsolatban a Testület úgy találta, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme nem megállapítható.

Mivel a panaszost ért jogsérelem – a vizsgált eset összes körülményeinek figyelembe vételével – nem érte el azt a szintet, amely a Testület súlyos alapjogsérelmet megállapító állásfoglalását indokolná, ezért a Testület a rendelkező részben foglaltak szerint döntött, és a panaszt az Rtv. 93. §. /2/ bekezdése alapján az intézkedést fogantatosító szervek vezetőihez áttette.

Budapest, 2012. december 19.

Dr. Juhász Imre
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Féja András
előadó testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag